

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: 12Sas/2/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0823100229
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Drahomíra Mikulajová
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2024:0823100229.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Banskej Bystrici, v konaní pred sudkyňou JUDr. Drahomírou Mikulajovou, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. A. XX, XXX XX D. E. C., právne zast.: JUDr. Ladislav Mejstřík, advokát, so sídlom E. B. Lukáča 2, 036 01 Martin, IČO: 50 412 272, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 25. apríla 2023, takto

rozhodol:

- I. Súd žalobu **z a m i e t a**.
- II. Žiadnemu z účastníkov konania náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ō v o d n e n i e :

Administratívne konanie

1. Prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Martine, požiadal A. B. (žalobca), ako súčasť žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzača o zamestnanie, o dávku v nezamestnanosti, ktorá bola postúpená Sociálnej poisťovni, pobočka Martin dňa 24.01.2023. Na základe výzvy zo dňa 25.01.2023, žalobca dňa 01.02.2023 doručil pobočke Sociálnej poisťovne listiny: Skutočnosti vo vzťahu k výkonu zamestnania alebo SZČ v členskom štáte EÚ, Vyhlásenie žiadateľa na účely posúdenia zachovania centra záujmov, Formulár U1 - potvrdené doby poistenia v nezamestnanosti od 01.07.2015 do 23.12.2021 a od 10.01.2022 do 31.12.2022 (bod 2.1.1.), doby považované za doby poistenia od 24.12.2021 do 30.04.2022 a od 01.05.2022 do 01.06.2022 (bod 2.1.3.), potvrdené príjmy za obdobie od 01.01.2019 do 23.12.2021 a od 10.01.2022 do 31.12.2022 (bod 2.3.1).

Prvostupňové administratívne rozhodnutie

2. Sociálna poisťovňa, pobočka Martin rozhodnutím č. 727/2023-MT-DvN zo dňa 01.02.2023 rozhodla, že žalobca nemá nárok na dávku v nezamestnanosti podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o sociálnom poistení“ alebo „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a podľa čl. 61 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v platnom znení (ďalej len „Základné nariadenie“).

3. Uplatnená dávka v nezamestnanosti nebola žalobcovi priznaná z dôvodu, že z vykonaného dokazovania, zo všetkých dostupných a preukázaných údajov prvostupňový orgán považoval za štát jeho bydliska na účely aplikácie čl. 61 a 62 Základného nariadenia štát výkonu jeho zárobkovej činnosti. Mal za preukázané, že v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie, t. j. v období od 01.01.2019 do 31.12.2022 nemal na území Slovenskej republiky preukázané žiadne doby poistenia v nezamestnanosti. Na území iného členského štátu Európskej únie

- Rakúska - žalobca preukázal dobu poistenia v nezamestnanosti: - od 01.07.2015 do 23.12.2021 a od 10.01.2022 do 31.12.2022, spolu 2724 dní. Ohľadom vyhodnotenia pracovných, rodinných, osobných a iných väzieb na Slovensku počas vykonávania zárobkovej činnosti na území iného členského štátu EÚ, prvostupňový orgán dospel k nasledovným záverom: celková dĺžka pobytu na území Rakúskej republiky bola od 01.07.2015 do 31.12.2022, t. j. cca 7 rokov a 6 mesiacov, kde návraty boli každý týždeň, ale bez preukázania dokladov. Posledný pracovný pomer trval od 10.01.2022 do 31.12.2022, uzavretý bol na dobu neurčitú a ukončený vzájomnou dohodou so zamestnávateľom, išlo teda o stabilné zamestnanie. Pracovná aktivita žalobcu bola dlhodobo orientovaná na pracovný trh v inom členskom štáte EÚ - Rakúsko. Počas pracovného pobytu sa so žalobcom v Rakúsku zdržiavala manželka, ktorá má bydlisko v Českej republike. Vlastnícke právo k nehnuteľnosti na Slovensku žalobca nepreukázal. Počas návratov na Slovensko neabsolvoval pracovné pohovory za účelom hľadania si zamestnania. Vzhľadom na to, že bezprostredne pred uplatnením nároku na dávku v nezamestnanosti žalobca neukončil dobu poistenia v nezamestnanosti podľa slovenských právnych predpisov a počas posledného zamestnania v inom členskom štáte EÚ nebolo jeho bydlisko na území Slovenskej republiky, čl. 65 ods. 2 a 5 Základného nariadenia sa na žalobcu nevzťahuje a nie je možné použiť pravidlo sčítania dôb poistenia v zmysle čl. 61 Základného nariadenia.

4. Proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu verejnej správy podal žalobca odvolanie, v ktorom namietal záver, že za štát jeho bydliska je považovaný štát výkonu jeho zárobkovej činnosti. Tvrdil, že jeho centrom záujmov je Slovensko, keď bydlisko má na Slovensku, kam sa pravidelne raz týždenne vracal cez víkend. Oficiálne si na Slovensku nehľadal zamestnanie, ktoré si však ale stále hľadá. Na Slovensku žije v rodinnom dome svojich rodičov, kde má trvalé bydlisko a kde si vybudoval samostatné bývanie, v ktorom žije spolu s manželkou a ich synom, ktorý sa narodil v auguste 2022. V Rakúsku nebol prihlásený k trvalému ani prechodnému pobytu, býval na firemných ubytovniach, pričom dávku v nezamestnanosti z členského štátu EÚ, v ktorom pracoval, nepoberá.

Druhostupňové administratívne rozhodnutie

5. Sociálna poisťovňa, ústredie, ako odvolací orgán (ďalej aj len „žalovaná“), rozhodnutím č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 25.04.2023 odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Martin č. 727/2023-MT- DvN zo dňa 01.02.2023.

6. Žalovaná rozhodovala po doplnení dokazovania v rámci odvolacieho konania, keď prvostupňový orgán spísal so žalobcom Zápisnicu e-mailom dňa 02.03.2023, ďalej v rámci odvolacieho konania bola predložená pracovná zmluva zo dňa 01.07.2015, pracovná zmluva od 10.01.2022, rozpis pracovného času, výpoveď dňom 31.12.2022 a rodný list dieťaťa.

7. Žalovaná konštatovala že mala zo spisového materiálu za preukázané, že počas výkonu zárobkovej činnosti v Rakúsku, sa žalobca v tomto čase na území Rakúska dlhodobo zdržiaval, kde býval, trávil tam pracovný čas aj mimopracovný čas, platil v Rakúsku zákonné odvody i dane. Všetky tieto skutočnosti preukazujú vytvorenie a prenesenie centra záujmov žalobcu počas posledného zamestnania práve na území Rakúska. Poukázala tiež na závery Rozhodnutia Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia č. U2 zo dňa 12.06.2009. So zreteľom na všetky dostupné informácie nie je možné podľa žalovanej považovať bydlisko navrhovateľa počas jeho posledného zamestnania v členskom štáte EÚ za zachované na území Slovenskej republiky. Vzhľadom na uvedené a na skutočnosť, že žalobca nebol bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie poistený v nezamestnanosti v zmysle slovenských právnych predpisov, nie je možné dobu poistenia v nezamestnanosti získanú na území Rakúska zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti v súlade s čl. 61 Základného nariadenia.

Žaloba, žalobné body a argumentácia žalobcu

8. V zákonom stanovenej lehote podal žalobca na tunajšom správnom súde správnu žalobu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej Sociálnej poisťovne, ústredie, ako aj rozhodnutia pobočky Sociálnej poisťovne, ktoré obe rozhodnutia navrhol zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

9. Žalobca nesúhlasil s posúdením jeho bydliska ako faktického centra jeho záujmov a tvrdil, že centrum jeho záujmov bolo na Slovensku počas celej doby trvania zárobkovej činnosti v Rakúsku. Uvádza, že do zahraničia odišiel pracovať pre to, aby lepšie zarobil a mohol si vybudovať zázemie na Slovensku. Veľká časť jeho zárobku išla na prerábku časti rodinného domu rodičov, v ktorom býva aj so svojou rodinou, a to sa s manželkou (oženil sa v októbri 2016 a ich maloletým synom F., ktorý sa narodil v auguste 2022. Ak by mal záujem trvalo zostať žiť v Rakúsku, nebudoval by si zázemie na Slovensku a s manželkou by sa už dávno odsťahovali do Rakúska. Obaja chcú žiť na Slovensku, tu chcú vychovávať ich deti a ak to pracovný trh dovoľí, chcú tu aj pracovať. Keďže odvody platil v Rakúsku, mal za to, že v Rakúsku mu aj bude vyplatená dávka v nezamestnanosti. O dávku požiadal v Rakúsku, tam mu však oznámili, že v Rakúsku nemá nárok na dávku v nezamestnanosti práve z dôvodu, že jeho bydlisko je na Slovensku.

10. Zastával názor, že v správnom konaní dostatočne vysvetlil, že jeho faktické a nielen trvalé bydlisko je na Slovensku. Tvrdil, že žalovaná nesprávne vyhodnotila, kde je jeho bydlisko, čo má za následok aj nesprávne rozhodnutie. Namietal nezákonnosť rozhodnutia z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, pre nepreskúmateľnosť v dôsledku nezrozumiteľnosti alebo nedostatku dôvodov, že zistenie skutkového stavu správnym orgánom je nedostačujúce na riadne posúdenie veci, že skutkový stav, ktorý vzal správny orgán za základ napadnutého rozhodnutia je v rozpore so skutočnosťou, v dôsledku čoho bol postupom správného orgánu a vydaním takéhoto rozhodnutia ukrátený na svojich právach. Navrhol, aby správny súd preskúmal zákonnosť žalobou napadnutého rozhodnutia, ktoré je podľa neho nezákonné, pričom žalovaná sa len vyhýba plneniu svojej zákonnej povinnosti. Závery žalovanej uvedené v odôvodnení rozhodnutia označil za nesprávne, nezodpovedajúce skutočnosti, vedúce k nespravodlivému rozhodnutiu.

Vyjadrenie žalovanej k žalobe

11. Žalovaná trvala na zákonnosti žalobou napadnutého rozhodnutia a žalobu ako nedôvodnú navrhla zamietnuť.

12. K namietanému nedostatočnému zisteniu skutkového stavu veci, ktoré viedlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, uviedla, že v konaní boli zohľadnené všetky skutočnosti relevantné pri posudzovaní bydliska žalobcu a zachovania centra záujmov počas výkonu zárobkovej činnosti v zahraničí, ktoré boli zistené z predložených dokumentov, a to z Formulára U1, zo dňa 23.01.2023, z údajov uvedených žalobcom v žiadosti, postúpenej pobočke žalovanej dňa 24.01.2023, z Vyhlásenia doručenom dňa 01.02.2023 a z údajov uvedených žalobcom v Zápisnici zo dňa 07.03.2023, napokon z údajov vyplývajúcich zo všetkých písomných dokumentov predložených žalobcom, ktoré boli následne vyhodnotené komplexne a vo vzájomnej súvislosti. Podotkla, že žalobca v Zápisnici prehlásil, že uviedol všetky skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na posúdenie bydliska počas jeho pobytu a výkonu zárobkovej činnosti v zahraničí. Nežiadal vykonanie iných dôkazov a vypočutie iných osôb. Navyše v odvolaní vôbec nenamietal nedostatočne zistený skutkový stav veci.

13. Pokiaľ žalobca v žalobe uvádzal, že spolu s manželkou chcú žiť na Slovensku, vychovávať dieťa a ak to pracovný trh dovoľí aj pracovať, poukázala na to, že úmysel dotknutej osoby je len subsidiárnym spôsobom určenia jej bydliska v zmysle čl. 11 ods. 2 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „Vykonávacie nariadenie“), a to v prípade, ak kritériá podľa ods. 1 nevedú k jeho jednoznačnému ustáleniu. Navyše, úmysel osoby sa posudzuje na základe objektívnych okolností, a preto nestačí len jej tvrdenie, že mala úmysel za miesto svojho bydliska považovať Slovenskú republiku. Výstižne otázku úmyslu rieši judikát Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžsk/38/2017 zo dňa 21.10.2018, podľa ktorého: „... otázka bydliska je koncipovaná ako otázka faktická, ktorá je objektivizovaná až do tej miery, že niekedy ani úmysel (počiatočný alebo i trvajúci) a snaha dotknutej osoby nestačia na zachovanie bydliska v krajine pôvodu. Na tieto účely nie je rozhodujúca na prvom mieste citová väzba k svojmu rodisku, či rodičom, ani viac či menej určitý plán raz v budúcnosti sa opäť presťahovať do krajiny pôvodu, ale skutočné bydlisko, teda miesto, kde osoba zvyčajne býva (čl. 1, písm. j/Základného nariadenia)“.

14. Ani poukazovanie žalobcu na to, že investoval finančné prostriedky do realizácie stavebných úprav časti rodinného domu, ktorý je vo vlastníctve jeho rodičov, ktorý podiel mu raz budú darovať, nepovažovala žalovaná za relevantné. Uviedla, že centrum záujmov sa musí posudzovať vždy v danom

konkrétnom období a samotné plány žalobcu na jeho prípadnú budúcu zmenu nemôžu byť pre jeho posúdenie rozhodujúce. Investovanie finančných prostriedkov do realizácie stavebných úprav určitej nehnuteľnosti, ktorá v budúcnosti bude patriť žalobcovi môže svedčiť o úmysle žalobcu, že sa po určitej dobe chcel na Slovensko vrátiť, to však nevylučuje, že až dovtedy mal bydlisko inde (v Rakúsku). Ani platenie poplatkov za komunálny odpad žalobcom na Slovensku, o ktorej skutočnosti sa žalobca zmieňuje ako o jednej z kľúčových väzieb, ktorá podľa žalobcu preukazuje zachovanie centra záujmov na našom území, nepredstavuje podľa žalovanej tak zásadnú skutočnosť, ktorá by bola spôsobilá privodiť zmenu centra záujmov žalobcu.

15. Žalovaná považovala za nedôvodnú aj žalobnú námietku pokiaľ žalobca uvádzal, že rakúska inštitúcia mu oznámila, že mu nevzniká nárok na dávku v nezamestnanosti z dôvodu bydliska na území Slovenska a žalovaná sa podľa názoru žalobcu len vyhýba plneniu svojej zákonnej povinnosti, pričom žalovaná k tomu vo vyjadrení k žalobe poukázala na uplatňovanie zásady lex loci laboris. Dotknutá osoba by mala predovšetkým požiadať o dávku v nezamestnanosti v členskom štáte svojho posledného zamestnania, možnosť požiadať o dávku v nezamestnanosti v inom členskom štáte je len výnimkou. Členský štát posledného zamestnania, v danom prípade Rakúsko, neskúma centrum záujmov, skúma len splnenie podmienok nároku na dávku v nezamestnanosti podľa svojich vnútroštátnych predpisov a je povinný zohľadniť aj obdobia poistenia získané v inom členskom štáte, dosiahnuté pred výkonom posledného zamestnania na svojom území, ak tieto obdobia spadajú do ním skúmaného obdobia na účely posúdenia nároku na dávku v nezamestnanosti. Žalobca súčasne mohol o dávku požiadať aj v štáte pôvodu - na území Slovenska, ale aj v tomto prípade na priznanie nároku musí splniť právnymi predpismi stanovené podmienky.

16. Žalovaná uviedla, že žalobcovi nič nebránilo vycestovať do iného členského štátu Európskej únie za účelom práce, avšak musí sa podriaďiť právnej úprave štátu, v ktorom pracuje, nakoľko legislatívne podmienky sociálneho poistenia a nároku na dávky v nezamestnanosti sú v každom členskom štáte EÚ upravené rozdielne. Žalovaná podotkla, že žalobca sa slobodne rozhodol po dobu 7,5 roka žiť a pracovať na území Rakúska, preto bolo v jeho záujme počas výkonu zárobkovej činnosti na tomto území pamätať aj na zabezpečenie po ukončení tejto činnosti splnením kritérií, vyžadovaných na ich území. Koordinačné nariadenia Európskej únie prisudzujú v oblasti sociálneho zabezpečenia zodpovednosť za výplatu dávok v nezamestnanosti primárne štátu posledného zamestnania. Pre priznanie dávky v nezamestnanosti, uplatnenej žalobcom na území Slovenska, je dôležité splnenie podmienok v zmysle Zákona o sociálnom poistení v spojení so Základným nariadením a Vykonávacím nariadením.

Replika žalobcu

17. Žalobca nesúhlasil s vyjadrením žalovanej k žalobe, najmä namietal posúdenie jeho bydliska, ako faktického centra jeho záujmov. V celom rozsahu zotrval na podanej žalobe a trval na tom, že splnil podmienky na to, aby mu boli Sociálnou poisťovňou poskytnuté dávky v nezamestnanosti. Na prejednanie veci správny súd nariadil pojednávanie podľa § 107 ods. 1 písm. a) SSP, na návrh žalobcu, ktoré sa uskutočnilo 16.05.2024, za účasti oboch účastníkov konania, ako aj právneho zástupcu žalobcu, ktorého si žalobca zvolil podľa splnomocnenia dňa 05.04.2024. Účastníci konania sa na pojednávaní vyjadrili v zhode s ich písomnými stanoviskami.

Posúdenie veci správnym súdom

18. Správny súd v Banskej Bystrici, ako vecne a miestne príslušný správny súd (§ 10 SSP a § 13 ods. 3 SSP) preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovanej a postup, ktorý mu predchádzal (vrátane prvostupňového) nielen v rozsahu a z dôvodov uvedených v správnej žalobe, ale aj nad rozsah žalobných bodov, keďže sa jedná o správnu žalobu v sociálnych veciach fyzickej osoby, kedy správny súd nie je viazaný žalobnými bodmi v zmysle § 203 ods. 2 SSP a § 134 ods. 2 písm. d) SSP. Preskúmaním veci dospel správny súd k záveru, že žaloba nebola podaná dôvodne, preto žalobu podľa § 190 SSP ako nedôvodnú zamietol.

19. Predmetom súdneho konania je posúdenie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXXXX-X/XXX-XX zo dňa 25.04.2023, ktorým táto postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové administratívne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Martin č. 727/2023-MT-DvN zo dňa 01.02.2023, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobca nemá

nárok na dávku v nezamestnanosti podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a podľa čl. 61 Základného nariadenia, pretože v posudzovanom období posledných štyroch rokov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie (01.01.2019 - 31.12.2022) nepreukázal potrebnú dobu poistenia v nezamestnanosti (najmenej 2 roky), ktorú by bolo možné zohľadniť na účely nároku na dávku v nezamestnanosti.

20. Podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

21. Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom prijímú v oblasti sociálneho zabezpečenia opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na poskytnutie voľného pohybu pracovníkov; za týmto účelom uzavrie dohody, ktoré migrujúcim pracovníkom bez ohľadu na to, či ide o zamestnancov, a na nich závislým osobám zabezpečia: a/ započítanie všetkých období braných do úvahy podľa zákonov príslušných krajín za účelom získania a trvania nároku na dávky a vypočítanie ich výšky; b/ vyplácanie dávok osobám s bydliskom na území členských štátov.

22. Podľa čl. 1 písm. f/ Základného nariadenia; „cezhraničný pracovník“ znamená každú osobu, ktorá vykonáva činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba v členskom štáte a ktorá má bydlisko v inom členskom štáte, do ktorého sa vracia spravidla denne alebo aspoň raz za týždeň.

23. Podľa čl. 1 písm. j/ Základného nariadenia; „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

24. Podľa čl. 1 písm. k/ Základného nariadenia; „pobyt“ znamená prechodné bydlisko.

25. Podľa čl. 3 ods. 1 písm. h/ Základného nariadenia; toto nariadenie sa vzťahuje na všetky právne predpisy, ktoré sa týkajú týchto častí sociálneho zabezpečenia: dávky v nezamestnanosti.

26. Podľa § 13 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., v znení platnom v rozhodnom období; z poistenia v nezamestnanosti sa za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytuje dávka v nezamestnanosti.

27. Podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.; poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.

28. Podľa čl. 61 ods. 1 Základného nariadenia; príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje. Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia, vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa takéto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

29. Podľa čl. 61 ods. 2 Základného nariadenia; s výnimkou prípadov uvedených v čl. 65 ods. 5 písm. a/ sa uplatňovanie odseku 1 tohto článku podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok na dávky: - doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia, - doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania, alebo - doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby samostatnej zárobkovej činnosti.

30. Podľa čl. 65 ods. 2 Základného nariadenia; úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydlisko v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydlisko v tomto štáte, alebo sa vráti do tohto štátu, má

byť k dispozícii službám zamestnanosti v členskom štáte bydliska. Bez toho, aby bol dotknutý článok 64, úplne nezamestnaná osoba môže ako doplňujúci krok prihlásiť sa u služieb zamestnanosti členského štátu, v ktorom vykonávala svoju poslednú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.

31. Podľa čl. 65 ods. 5 Základného nariadenia; nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska.

32. Podľa čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia; ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje Základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať: a) dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov; b) situáciu dotknutej osoby vrátane: i) povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy; ii) jej rodinného stavu a rodinných väzieb; iii) vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti; iv) v prípade študentov zdroja ich príjmov; v) jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná; vi) členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.

33. Podľa čl. 11 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia; ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu.

34. Z administratívneho spisu vyplýva, že žalobca požiadal o dávku v nezamestnanosti prostredníctvom Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v Martine ako súčasť žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie a do pobočky sociálnej poisťovne bola žiadosť o dávku v nezamestnanosti doručená dňa 24.01.2023. V posudzovanom období (počas posledných štyroch rokov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie, t. j. v období od 01.01.2019 do 31.12.2022 žalobca preukázal dobu poistenia v nezamestnanosti výlučne na území iného členského štátu EÚ, a to Rakúska, kde bol zamestnaný od 01.07.2015 do 23.12.2021 a od 10.01.2022 do 31.12.2022, spolu 2 724 dní).

35. Medzi žalobcom a žalovanou nie je sporné, že žalobca dosiahol v posudzovanom období pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie dobu poistenia v nezamestnaní dosiahnutú výlučne na území Rakúska. Právna úprava Slovenskej republiky - ustanovenie § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. vyžaduje splniť podmienku pre priznanie nároku na dávku v nezamestnanosti, byť poistený najmenej 2 roky v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Je zrejmé, že žalobca nebol poistený najmenej 2 roky u zamestnávateľa v Slovenskej republike, a preto, aby bolo možné zohľadniť doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté v inom členskom štáte, bolo potrebné posúdiť nárok uplatnenej dávky v zmysle príslušných ustanovení Základného nariadenia a Vykonávacieho nariadenia. Nebolo spornou skutočnosťou medzi účastníkmi konania ani to, že posledný pracovnoprávny vzťah pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie žalobca preukázal na území Rakúska. Otázka možného zohľadnenia dosiahnutej doby poistenia v Rakúsku záviselo od posúdenia toho, či si žalobca zachoval alebo nezachoval bydlisko na Slovensku v dobe trvania posledného poistenia v nezamestnanosti. V konaní je spornou práve táto skutková otázka, teda či žalovaná zo zistení v prejednávanej veci správne ustálila pojem „bydlisko“ žalobcu.

36. Koordinačné nariadenia všeobecne určujú, že pri skončení výkonu zárobkovej činnosti si nezamestnaná osoba má uplatňovať nárok na dávku v nezamestnanosti v členskom štáte, v ktorom práve skončila zamestnanie. Zo všeobecného pravidla príslušnosti členského štátu posledného zamestnania existuje výnimka, kedy môže byť na výplatu dávky v nezamestnanosti príslušný iný členský štát ako členský štát posledného zamestnania, a to členský štát bydliska. V takom prípade sa skúma zachovanie centra záujmov osoby v tomto inom členskom štáte počas obdobia posledného zamestnania v členskom štáte zamestnania, podľa kritérií uvedených v čl. 11 Vykonávacieho nariadenia. Predmetnými kritériami na určenie centra záujmov sú: dĺžka obdobia zdržiavania sa na území daného štátu, dĺžka a

stabilita výkonu zárobkovej činnosti, dĺžka trvania pracovnej zmluvy, rodinný stav, rodinné väzby, bytová situácia a stabilita tejto situácie a miesto, kde dochádza k zdaňovaniu príjmov.

37. Žalovaná posudzovala uplatnený nárok na dávku v nezamestnanosti žalobcu v súlade s čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia, keď vykonala posúdenie zachovania väzieb žalobcu na území Slovenskej republiky, a to v zmysle kritérií uvedených v predmetnom článku Vykonávacieho nariadenia. Test vykonaný v zmysle týchto kritérií, teda vyhodnotenie uvedených skutočností, bol žalovanou podrobne uvedený v odôvodnení rozhodnutia strana 4 a prvý odsek strany 5 rozhodnutia žalovanej). Z obsahu odôvodnenia tohto rozhodnutia jednoznačne vyplýva, aké skutočnosti vzala Sociálna poisťovňa do úvahy pri ustáľovaní záveru, že bydlisko (centrum záujmov) žalobcu sa nachádzalo v inom členskom štáte - Rakúsko, prečo si žalobca bydlisko na území Slovenskej republiky počas výkonu činnosti zamestnanca na území Rakúska v rozhodnom období nezachoval.

38. Pokiaľ žalobca v žalobe tvrdil, že jeho bydlisko bolo a aj naďalej je na Slovensku, dôkazom čoho boli jeho pravidelné víkendové návraty, správny súd nepovažuje túto argumentáciu za relevantnú prelomiť záver žalovanej, že v posudzovanom období centrum záujmov a bydlisko u žalobcu boli v Rakúsku. Zachovanie si trvalého pobytu neznamena, že je zachované aj bydlisko.

39. Správny súd k pojmu „bydlisko“ uvádza, že ho nie je možné stotožňovať s pojmom „trvalý pobyt“. V zmysle čl. 1 písm. j) Základného nariadenia „bydlisko“ je miesto, kde osoba zvyčajne býva. Pojem „bydlisko“ je potrebné chápať v širších súvislostiach ako miesto, kde sa fyzická osoba trvalejšie zdržuje, kde je jej centrum záujmov, kde trávi čas v mimopracovnom čase. Najvyšší súd Slovenskej republiky, v rozsudku sp. zn. 1 Sžsk/38/2017 zo dňa 27.11.2018 konštatoval (v bode 26), že na zachovanie bydliska a centra záujmov na Slovensku nepostačuje len zachovanie si evidovaného trvalého pobytu, čo je do veľkej miery len administratívna skutočnosť, ktorá neodzrkadľuje realitu. V bode 30 odôvodnenia tohto rozsudku NS SR uviedol, že otázka bydliska je koncipovaná ako otázka faktická, ktorá je objektivizovaná až do tej miery, že niekedy ani úmysel (počiatočný alebo i trvajúci) a snaha dotknutej osoby nestačia na zachovanie bydliska v krajine pôvodu. Na tieto účely nie je rozhodujúca na prvom mieste citová väzba k svojmu rodisku, či rodičom, ani viac, či menej určitý plán raz v budúcnosti sa opäť presťahovať do krajiny pôvodu, ale skutočné bydlisko, teda miesto, kde osoba zvyčajne býva. „Bydlisko“ predstavuje v zmysle článku 1 písm. j) Základného nariadenia v spojení s čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia autonómny pojem vlastný právu Únie (rozsudok C – 90/97 Swaddling, body 28 a 29), na čo poukázal Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 7Sžsk/91/2020 zo dňa 30.06.2021.

40. Rozhodujúce okolnosti, ktoré sa majú posudzovať ako svedčiace o mieste bydliska dotknutej osoby, sú stanovené v článku 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. Žalobca namietal nesprávne zohľadnenie jeho rodinnej situácie. Zo spisového materiálu vyplýva, že žalobca je ženatý a jeho manželka, pokiaľ boli bezdetní, sa s ním zdržiavala v Rakúsku, ako to uviedol vo Vyhlásení. Uvádzal síce, že sa pravidelne týždenne vracal na Slovensko, avšak žalovaná, ako aj prvostupňový orgán, toto tvrdenie považovali za nepreukázané a málo pravdepodobné vzhľadom na vzdialenosť z miesta výkonu práce do miesta trvalého pobytu cca 520 km. Správny súd sa s takýmto posúdením tejto otázky stotožňuje. Rozporuplne vyznieva aj tvrdenie, že ako ženatý sa týždenne vracal za rodičmi, pričom manželka mala trvalý pobyt v Českej republike a zároveň sa mala s ním zdržiavať v Rakúsku. Správny súd porovnaním údajov uvedených samotným žalobcom vo Vyhlásení a v Zápisnici konštatuje, že sú rozporné. V Zápisnici žalobca už konštatoval, že s manželkou sa v Rakúsku nezdržiaval, že ona sa zdržiavala u svojich rodičov v Českej republike a na Slovensku u jeho rodičov, kde si prerobili svoje bývanie. Dieťa sa narodilo XX.XX.XXXX, pričom nebolo preukázané, že by sa manželka s maloletým zdržiavala na Slovensku. Navyše, v čase rozhodovania, preukázateľne nemala manželka žalobcu zmenené trvalé bydlisko na Slovensko. Na jednej strane žalobca tvrdil, že dochádzal domov pravidelne na víkendy, avšak zároveň uviedol, že sa na Slovensku zdržiaval vždy počas dovolenky alebo PN-ky. Vzhľadom na vzdialenosť na Slovensko a manželku českej národnosti je málo pravdepodobné, že žalobca týždenne dochádzal na Slovensko.

41. Správny súd sa stotožňuje aj s vyhodnotením otázky zamestnania a so záverom na dlhodobú a opakujúcu sa orientáciu žalobcu na zahraničný pracovný trh. Možno konštatovať, že sa jednalo o stabilné zamestnanie, navyše posledný pracovný pomer bol uzavretý na dobu neurčitú a skončil vzájomnou dohodou medzi zamestnancom (žalobcom) a zamestnávateľom. Žalobca sa prioritne a dlhodobo orientoval na rakúsky trh práce od roku 2015. Za primeranú možno považovať aj bytovú

situáciu v zahraničí (v zásade neodlišujúcu sa od mnohých mladých ľudí pracujúcich na Slovensku, ktorí z vidieka odchádzajú pracovať do väčších miest).

42. Pokiaľ žalobca v žalobe poukazoval na dôvody, ktoré ho viedli k tomu, aby pracoval v zahraničí, správny súd poukazuje na to, že úmysel žalobcu a pohnútky vrátiť sa na Slovensko nie sú relevantnými skutočnosťami, keďže tento sa posudzuje len v zmysle čl. 11 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia, keď sa považuje za rozhodujúci v prípade, ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností ako sa uvádzajú v čl. 11 ods. 1, nevedie k určeniu skutočného miesta bydliska, čo ale nie je prípad žalobcu. Keďže nešlo o spor inštitúcií v zmysle čl. 11 Vykonávacieho nariadenia, posúdenie bydliska žalobcu bolo výlučnou právomocou Sociálnej poisťovne Slovenska, teda tej inštitúcie, kde bol uplatnený nárok na dávku v nezamestnanosti, ktorá potom postupovala správne, ak pristúpila k vyhodnocovaniu kritérií plynúcich z čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia (porovnaj, napr. závery vyplývajúce z rozsudkov Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžso/26/2016 zo dňa 30.01.2018, sp. zn. 10Sžsk/5/2016 zo dňa 13.12.2017, ako aj Najvyššieho správneho súdu SR, napr. sp. zn. 7Sžsk/50/2021 zo dňa 09.02.2022).

43. Preskúmaním veci správny súd dospel k záveru, že tvrdenie v žalobe ohľadom nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, ktoré malo viesť k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, nie je namieste. Žalovaná vykonala dokazovanie v potrebnom rozsahu, z ktorého vyvodila správne právne závery. Svoje rozhodnutie náležite odôvodnila, preto správny súd neakceptuje ani tvrdenie, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov.

44. Správny súd nespochybuje v prípade žalobcu dôležitosť väzieb k rodine, k miestu odkiaľ pochádza, avšak pre účely vyhodnotenia bydliska v zmysle čl. 1 písmena j) Základného nariadenia v spojení s čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia, sú tieto nie jedinými skutočnosťami majúcimi význam pre záver o bydlisku žiadateľa o dávku v nezamestnanosti. Pokiaľ by sa mali stať významné len tie skutočnosti, ktorými žalobca odôvodňoval zachovanie centra záujmov na Slovensku a zachovanie bydliska na Slovensku (pričom vzhľadom na vyššie uvedené, zachovanie trvalého pobytu nie je relevantné), potom by celá právna úprava – čl. 11 Vykonávacieho nariadenia vyznievala obsolétne. V danom prípade Sociálna poisťovňa postupovala správne, objektívne vyhodnotila všetky skutočnosti v zmysle čl. 1 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia a svoj záver zrozumiteľne a dostatočne konkrétne odôvodnila.

45. Správny súd poukazuje na to, že výkladové pravidlá ako aplikovať relevantné články Základného nariadenia a Vykonávacieho nariadenia vyplývajú z rozhodnutia správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia č. U2 zo dňa 12.06.2009 (o rozsahu pôsobnosti čl. 65 ods. 2 Základného nariadenia), z ktorého vyplýva záver, že za prijateľné možno považovať prenesenie zodpovednosti za platbu dávky v nezamestnanosti z príslušného štátu na štát bydliska v prípade cezhraničných pracovníkov, t. j. pracovníkov, ktorí sa do štátu bydliska spravidla denne alebo aspoň raz za týždeň vracajú, pričom by bolo už viac neprijateľné, ak by sa príliš širokým výkladom pojmu bydlisko mala rozširovať oblasť uplatnenia čl. 65 Základného nariadenia aj na osoby, ktoré majú dosť stabilné zamestnanie alebo samostatne zárobkovú činnosť v členskom štáte, a ktoré nechali svoje rodiny vo svojej krajine pôvodu.

46. Správny súd má za to, že žalovaná postupovala v súlade s vyššie citovanou právnou úpravou, rovnako s vyššie uvedeným rozhodnutím Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia pri ustáľovaní záveru o zachovaní alebo nezachovaní bydliska a centra záujmov na území iného členského štátu, nakoľko žalobca nemal počas posledného zamestnania v Rakúsku zachované bydlisko/centrum záujmov na Slovensku, bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nebol poistený v nezamestnanosti podľa slovenských právnych predpisov, žalovaná dospela k správne právnemu záveru, že nebolo možné žalobcovi zohľadniť dobu poistenia v nezamestnanosti získané na území Rakúska pri posudzovaní nároku na uplatnenú dávku v nezamestnanosti podľa slovenských právnych predpisov. Keďže túto dobu získanú v Rakúsku nebolo možné započítať, žalobca nespĺnil zákonom stanovenú podmienku v zmysle § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., teda dobu poistenia v nezamestnanosti najmenej dva roky v období posledných štyroch rokov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Preto bolo rozhodnutie žalovanej napadnuté žalobou vydané v súlade s ustanovením § 104 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v spojení s čl. 61 Základného nariadenia, ak žalobcovi nárok na uplatnenú dávku v nezamestnanosti nepriznala.

XX. Správny súd nad rámec uvedeného poznamenáva, že nebolo možné zohľadniť vyjadrenie žalobcu, že sa ústne informoval v rakúskej sociálnej inštitúcii, kde mal byť usmernený, že si má uplatniť dávku v nezamestnanosti na Slovensku, nakoľko v Rakúsku nebol prihlásený k trvalému pobytu. Správny súd pritom poukazuje na zásady platné už v rímskom práve, že „neznalosť zákona neospravedlňuje“ a zároveň *vigilantibus iura scripta sunt* „práva patria bdelym“. Napokon tak, ako konštatovala aj žalovaná vo vyjadrení k žalobe, žalobca sa slobodne sám rozhodol ukončiť v danom čase pobyt a zamestnanie v Rakúsku, preto bolo v jeho záujme počas výkonu zárobkovej činnosti na tomto území pamätať aj na zabezpečenie po ukončení tejto činnosti splnením kritérií, vyžadovaných na ich území.

48. Pokiaľ žalobca v žalobe uvádzal, že sa jedná o „nespravodlivé“ rozhodnutie, správny súd k uvedenému uvádza, že dávky v nezamestnanosti sú dávkami z verejného systému sociálneho poistenia, pričom celá filozofia právnej úpravy tohto systému vychádza z kombinácie princípu zásluhovosti, z princípu individuálnej zodpovednosti a z princípu osobnej participácie poistenca na tvorbe zdrojov a primeranej miere solidarity. Pokiaľ by správny súd akceptoval stanovisko žalobcu, došlo by k porušeniu predmetných princíпов. Preto vo vzťahu ku všetkým zúčastneným na tomto verejnom systéme sociálneho poistenia, predmetné rozhodnutie nevyznieva nespravodlivo, ale predovšetkým ide o rozhodnutie zákonné.

49. Z dôvodov vyššie uvedených správny súd žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP v spojení s § 199 ods. 3 zamietol.

50. O náhrade trov konania rozhodol správny súd tak, že žiadnemu z účastníkov trovy nepriznal, a to z dôvodu, že žalobca v konaní nemal úspech, a preto mu nepatrí náhrada trov konania v zmysle § 167 ods. 1 SSP a contrario. Žalovaná bola síce v konaní úspešná, avšak správny súd aplikujúci ustanovenie § 168 SSP nezistil žiadne výnimočné dôvody, pre ktoré by bolo možné spravodlivo žiadať od žalobcu, aby žalovanej uhradil vzniknuté trovy v súvislosti s týmto súdnym konaním.

Poučenie:

Doručený rozsudok je právoplatný (§ 145 ods. 1 SSP).

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť (§ 438 ods. 1 SSP, § 439 ods. 1 SSP a § 439 ods. 3 SSP a contr.).

O kasačnej sťažnosti rozhoduje kasačný súd – Najvyšší správny súd SR (§ 438 ods. 2 SSP). Kasačnú sťažnosť je potrebné podať na Správnom súde v Banskej Bystrici (§ 444 ods. 1 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia oprávnenému subjektu (§ 443 ods. 1 SSP). Kasačná sťažnosť podaná v listinnej podobe musí byť podaná v potrebnom počte vyhotovení (§ 56 ods. 3 SSP).

Podľa § 445 ods. 1, 2 SSP, (1) v kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

(2) Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ nemusí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom (§ 449 ods. 2 písm. b) SSP).